

MALATYA-ELAZIĞ İLLERİNDE ÇOCUK OYUNLARI VE OYUN KÜLTÜRÜ ÜZERİNE BİR İNCELENME

Aytekin Hamdi BAŞKAN
Hüseyin YILDIZ

Kültür, geçmişten günümüze kadar var olan insan yaşamında önemli bir yere sahip olan oyunlarımızla bütünleşmiş bir olgudur. Oyun; bireyin yaşamla ve yaşamın kurallarıyla karşılaştığı, yaşamı tanıdığı, yaratıcılık ve hayal gücünü geliştirdiği, doğal yeteneklerini ortaya çıkardığı, temel ve sosyal beceriler edindiği, kısaca tüm gelişim alanlarını destekleyen önemli bir olgudur (25). Oyun ve oyuncaklar, çocukların gelişimini; fiziksel, ruhsal, zihinsel açıdan en az besin kadar gerekli olan ve yaşamlarının doğal bir parçası niteliğini taşıyan uğraşlardır (26).

Çocukların; “Oyun dönemi” adı da verilen okul öncesi çağda oyun ve oyuncaklar, çocuğun günlük yaşamının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Çocuk dünyasının vazgeçilmezi olan oyun ve oyuncak, çocuğun gelişimini desteklemiştir. Çocuğun sevgiden sonra gelen en önemli duygusal-sosyal ihtiyacı oyun düşünülmüştür. Aynı zamanda çocuğun gelişim alanlarını destekleyen önemli bir unsurdur. Oyun içerisinde eğlenerek öğrenme çocukların öğrenmesindeki ilk basamağı oluşturur. Dolayısıyla çocuklar üzerinde birçok bilgi, beceri birikim kazanmasına ve dünyayı tanımada önemli bir etkidir. Bu yönüyle Piaget (1945) oyunu “çocuğun en ciddi işi” olarak tanımlamıştır(15). Oyuncak, çocuğun zihinsel, bedensel motor ve psikososyal gelişimine katkıda bulunan, hayal gücü ve yaratıcı yeteneklerini geliştiren düşünmeyi ve keşfetmeyi öğreten her türlü malzemedir(16). Oyuncaklar babirçok şarta bağlı olarak bazı ufak tefek farklılıklara sahip olsa da, özel olarak üretilmiş endüstriyel oyuncaklardan, video oyunlarına, doğada kendiliğinden bulunan her tür malzemelere kadar pek çok şey çocuk oyunlarında yüzyıllardır kullanılmaktadır(17). Oyuncaklar, zamana, teknolojiye, çevreye, kültüre bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Bu değişkenlik, oyunun ve oyuncakların teknolojiye yenik düşmediği hatta her daim var olduğu ve kendini yenilediğini bizlere göstermektedir. Teknoloji, zaman, süreç, mekan ve olaylar değişse de oyun ve oyuncaklar her daim var olmuştur.

Kaynaklar

1. Dönmez N.B. (2000). Oyun Kitabı. İstanbul. S:13-14
2. Eheart, L.& Leavitt, C. (1995) akt. Füsün YILDIZBAŞ. Şafak APAYDIN. Kültür ve çocuk oyunları ilişkisi
3. Apaydın, Ş. Yıldızbaş, F.(2002) Kültür ve Çocuk Oyunları İlişkisi
4. Göncü. A.(2001) Toplumsal ve Kültürel Bağlamın Çocuk Oyunlarındaki Yeri. Hughes, L.(1999) Children Play and Development. Allyn&Bacon. Akt. Füsün YILDIZBAŞ. Şafak APAYDIN. Kültür ve Çocuk Oyunları İlişkisi
5. Cengiz, 1997, s.472; Yavuzer, 1998, s.19. akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
6. Onur ve Demir, 2002, s.107. . akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
7. Yalçınkaya, 2005, s.488; Özbakır, 2009, s.147. . akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
8. Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2012, s.251. akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
9. Kırıcı Uğurlu, 2014, s.46. akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
10. Aksoy, H. (2014).. akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
11. Akbulut, 2009, s.183. . akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
12. Cengiz, 1996. akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
13. Artar, Onur ve Çelen, 2004. akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
14. Artar, Onur ve Çelen, 2004b; Tuğrul vd, 2014. akt. Arzu ÖZYÜREK. Fatma TEZEL ŞAHİN. Zeynep Banu GÜNDÜZ. Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü.
15. Turaşlı, N.K. Eğitim Fakültesi Dergisi 29 (1), 2016, 111-131. Akt. Sevinç, 2009: 27)
16. Yavuzer, H. (2000). Ana Baba ve Çocuk. 13.Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi. Akt Turaşlı, N.K. Eğitim Fakültesi Dergisi 29(1),2016.
17. Schott, N. (2013). Playing in the Past: A History of Games, Toys, and Puzzles in North American Libraries. Library Quarterly, 83(4), 341-361. . Akt Turaşlı, N.K. Eğitim Fakültesi Dergisi 29(1),2016.
18. Vanobbergen, B. (2004). Wanted: Real Children. About Innocence and Nostalgia in a Commodified Childhood, Studies in Philosophy and Education, 23 (2), 161-176. www.millisaraylar.gov.tr/portalmain/Museums.aspx?MuzeId=3 (erişim.15.06.2015). Akt Turaşlı, N.K. Eğitim Fakültesi Dergisi 29(1),2016.
19. Özkul, F, N. (2014). Anadolu Arkeolojisinde Bazı Seramik Oyuncaklar (XII-XV. Yüzyıllar). (Turkish). Milli Folklor, 26(101), 252-264. Akt Turaşlı, N.K. Eğitim Fakültesi Dergisi 29(1),2016.
20. ÖZÇAMUR, M.A TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENİ MALATYAhttp://www.arguvanhaber.com/cocuk-oyunlari-makale,35.html

21. GÜLŞEN, S. http://www.malatyatecde.net/yazarlar_oku.asp?yazar=21&id=54
22. TURGUT, M.E.(2005) Elazığ Çocuk Oyunlarının Halk Bilimi Açısından İncelenmesi
23. Özyürek, A., Şahin, T.F., Gündüz, Z,B. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 27, Sayı 1, 2018, Sayfa 1-12
24. Aksoy, H. (2014). Çocuk oyunlarının işlevleri: Sarıkeçili yörük çocuk oyunları, Milli Folklor, 13(101): 265-276.
25. Durualp ve Aral, 2011, s.i; Durualp ve Aral, 2014, s.232; Göde ve Susar, 1997, s.39; Kandır ve Tezel Şahin, 2011, s.9
26. Oğuzkan ve Avcı, 2000, s.9
27. Turhan, F.H., İnce, U., Tüfekçi, Ş. (2019). Gençlik Kamplarında Görev Yapan Program Sorumlularının Öz Kendilik Düzeylerinin İncelenmesi. Şahin, S., Özaltaş, H.N. (Ed.), (s. 169-193). Ankara: Akademisyen